

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
„Preduzeća za poštanski saobraćaj Republike Srpske" a.d.
Banja Luka za period 01.01-31.12.2016. godine**

Broj: RV061-17

Banja Luka, 21.12.2017. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	3
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	3
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	6
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	6
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	7
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	8
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	9
	1. Uvod	9
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	9
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	10
	4. Nabavke	13
	5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana.....	14
	6. Finansijski izvještaji.....	15
	6.1. Bilans uspjeha	15
	6.1.1. Prihodi.....	15
	6.1.2. Rashodi	16
	6.1.3. Finansijski rezultat.....	20
	6.2. Bilans stanja.....	20
	6.2.1. Aktiva.....	20
	6.2.2. Pasiva.....	24
	6.2.3. Vanbilansna evidencija.....	25
	6.3. Bilans novčanih tokova.....	26
	6.4. Vremenska neograničenost poslovanja.....	26
	6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	27
	6.6. Napomene uz finansijske izvještaje	27

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja „Preduzeća za poštanski saobraćaj Republike Srpske“ a.d. Banja Luka koji obuhvataju: Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju, Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu, Bilans tokova gotovine – Izvještaj o tokovima gotovine i Izvještaj o promjenama na kapitalu sa stanjem na dan 31. decembar 2016. godine i za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji „Preduzeća za poštanski saobraćaj Republike Srpske“ a.d. Banja Luka, istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2016. godine, finansijsku uspješnost, tokove gotovine i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 1200-1810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo sproveli u skladu sa ISSAI 30 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i ukupnom rezultatu u revidiranom periodu.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući rezervu na dato mišljenje skrećemo pažnju na navedeno pod tačkom 6.2.1.1. izvještaja:

Na osnovu uspostavljene evidencije o dokumentovanosti vlasništva na nepokretnostima utvrđeno je da Preduzeće za određene nepokretnosti iskazane u poslovnim knjigama ne posjeduje dokaze o vlasništvu, te je u toku postupak usklađivanja sa stanjem u zemljišnim knjigama i

tačkom 6.2.2.3. izvještaja:

U toku 2016. godine Poreska uprava Republike Srpske donijela je više rješenja o prinudnoj naplati poreskog duga (3.779.464 KM), zateznih kamata (267.551 KM) i troškova prinudne naplate (197.739 KM) i izvršila prinudnu naplatu, dok su istovremeno postojala nenaplaćena potraživanja od Poreske uprave i drugih budžetskih korisnika na koja je Preduzeće takođe obračunalo zatezne kamate (968.796 KM). Na dan 31.12.2016. godine iskazane su obaveze prema Poreskoj upravi Republike Srpske za poreze i doprinose na lična primanja u iznosu od 4.587.844 KM i potraživanja od Poreske uprave Republike Srpske i drugih budžetskih korisnika (uključujući korisnike budžeta jedinica lokalne samouprave i fondove) u iznosu od 4.758.042 KM, za koje nisu izvršene prijave obaveza od strane budžetskih korisnika u sistem multilateralne

kompenzacije, zbog čega je Preduzeće ostalo bez mogućnosti naplate navedenih potraživanja.

Vremenska neograničenost poslovanja

Kao što je navedeno u Napomenama uz finansijske izvještaje za 2016. godinu, po pitanju zakonske obaveze praćenja pokrivenosti troškova prihodima i utvrđivanja potrebe subvencionisanja iz budžeta Republike Srpske u cilju obezbjeđenja kontinuiteta poslovanja, na tržištu su prisutna ograničenja vezana za ostvarivanje prihoda u skladu sa članom 9. Zakona o poštanskim uslugama Republike Srpske (definiše rezervisane usluge) iz razloga što se pismonosne pošiljke za koje je propisano da ih može prenositi samo Preduzeće ne dostavljaju istom na prenos, već ih dostavljaju pravna lica samostalno, protiv kojih je Preduzeće pokrenulo sudske postupke za naknadu štete po osnovu izgubljene dobiti. U slučaju nepokrivenosti troškova prihodima, sredstva se u skladu sa članom 27. stav 4. navedenog zakona, obezbjeđuju iz budžeta Republike Srpske u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2016. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjeravanje o tome da li finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija sprovodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed

prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola, koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 21.12.2017. godine

V.d. glavnog revizora

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izveštaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvještaja „Preduzeća za poštanski saobraćaj Republike Srpske“ a.d. Banja Luka za 2016. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Preduzeća za poštanski saobraćaj Republike Srpske a.d. Banja Luka za 2016. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Preduzeća za poštanski saobraćaj Republike Srpske a.d. Banja Luka obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje „Preduzeća za poštanski saobraćaj Republike Srpske“ a.d. Banja Luka.

Banja Luka, 21.12.2017. godine

V.d. glavnog revizora

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučujemo direktoru Preduzeća da obezbijedi da se:

- 1) u skladu sa MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 51, izvrši procjena korisnog vijeka nefinansijske imovine (softver) i izvrše potrebna evidentiranja;
- 2) dugoročna potraživanja koja dopijevaju u narednoj godini klasifikuju na dan bilansa stanja kao kratkoročna, u skladu sa MRS JS 1- Prezentacija finansijskih izvještaja, paragraf 66 tačka c).
- 3) računovodstvena politika za sumnjiva i sporna potraživanja utvrđena internim aktom uskladi sa članom 14. stav 7. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike;
- 4) objavljivanja u Napomenama uz finansijske izvještaje vrše na sistematičan način u skladu sa MRS JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja, paragraf 113.

Preporuke vezane za usklađenost poslovanja

Preporučujemo rukovodstvu Preduzeća da :

- 1) obezbijedi pravovremeno donošenje planova rada (trogodišnjeg i godišnjeg), kao i programa investicija u cilju efikasnije realizacije istih;
- 2) u saradnji sa Poreskom upravom, u cilju eliminisanja negativnih efekata (obračuna zateznih kamata, blokada računa i obračuna dodatnih troškova prinudne naplate), iznađe mogućnost izmirenja međusobnih obaveza i potraživanja.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

1. Zakonom o poštanskim uslugama Republike Srpske;
2. Zakon o javnim preduzećima;
3. Zakon o privrednim društvima;
4. Zakon o javnim nabavkama;
5. Zakon o doprinosima;
6. Zakon o porezu na dohodak;
7. Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dohodak;
8. Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske;
9. Uredba o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

„Preduzeće za poštanski saobraćaj Republike Srpske“ a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Preduzeće) je pravni sljedbenik Javnog osnovnog državnog preduzeća za poštanski saobraćaj Republike Srpske, sa p.o. Banja Luka, koje je osnovano na osnovu Odluke Vlade Republike o podjeli Jedinstvenog javnog preduzeća PTT saobraćaja Republike Srpske na JODP za Telekomunikacije Republike Srpske i JODP za poštanski saobraćaj Republike Srpske od 10.12.1996. godine ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 30/96).

Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci od 25.12.2002. godine upisana je statusna promjena, tj. vlasnička transformacija u skladu sa Zakonom o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 24/98), organizovanje i usklađivanje normativnih akata sa odredbama Zakona o preduzećima ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 24/98) i promjena broja adrese. U međuvremenu vršeno je nekoliko izmjena u registraciji radi promjena u nazivu firme, usklađivanja sa nomenklaturom zanimanja, promjena lica za zastupanje i usklađivanja opštih akata sa Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 127/08 i 58/09), te usklađivanje djelatnosti sa Uredbom o klasifikaciji djelatnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 119/10).

Osnovna djelatnost Preduzeća je pružanje univerzalnih poštanskih usluga, koje su definisane Zakonom o poštanskim uslugama Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske broj 30/10, 38/10 i 78/11).

Organi Preduzeća su: Skupština akcionara, Nadzorni odbor i Uprava koju čine direktor i izvršni direktori. Nadzorni odbor imenuje Skupština akcionara koja bira i imenuje i članove odbora za reviziju, na prijedlog Nadzornog odbora.

Preduzeće prema parametrima iz čl. 5. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 94/15) svrstava se u velika preduzeća, a poslovanje obavlja preko računa otvorenih kod poslovnih banaka u domaćoj i stranoj valuti.

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2016. godine Preduzeće nije imalo primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske izvršila je reviziju finansijskih izvještaja Preduzeća za 2003 i 2004. g. i sačinila izvještaj u kojem je dato 43 preporuke. S obzirom na činjenicu da je od prethodne revizije finansijskih izvještaja protekao period duži od pet godina, provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja nije predmet ove revizije.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

U Preduzeću je u 2016. godini bio u primjeni značajan broj internih akata kojima su definisane pojedine aktivnosti poslovanja koje su grupisane u sljedeće oblasti: pravnih, opštih i poslova ljudskih resursa; poštanskog saobraćaja; organa preduzeća; računovodstva i finansija; unutrašnje kontrole; interne revizije; finansijskih usluga; marketinga; informaciono-komunikacionih tehnologija i razvoja; investicija i nabavke i logistike.

Pravilnikom o organizaciji rada u Preduzeću za poštanski saobraćaj Republike Srpske a.d. Banja Luka, definisano je da su za obavljanje tehničko-tehnoloških poslova, iz djelatnosti Preduzeća, kojima se obezbjeđuje uredno i neprekidno odvijanje poštanskog saobraćaja i funkcionisanje kao jedinstvenog poslovnog i pravnog subjekta, utvrđeni organizacioni dijelovi: Uprava (direktor i izvršni direktori), Direkcija (oblasti i službe) i radne jedinice (odsjeci i pošte). Sastavni dio ovog pravilnika su: globalna šema makroorganizacije, organizacione šeme oblasti i šema tehničke podjele rada u Preduzeću. U šemi makroorganizacije umjesto organizacionih dijelova koji su u navedenom pravilniku definisani kao oblasti navedene su rukovodne funkcije, te je potrebno izvršiti usklađivanje.

Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta u Preduzeću za poštanski saobraćaj Republike Srpske a.d. Banja Luka sistematizovano je 1.067 radnih mjesta sa ukupno 2.340 izvršilaca. Na dan 31.12.2016. godine u radnom odnosu bilo je 2.282 izvršioca.

Ukupno posmatrano, u 2016. godini broj zaposlenih na neodređeno vrijeme smanjen je za 20, a na određeno vrijeme povećan za 55 izvršilaca. Povećanje zaposlenih na određeno vrijeme uslijedilo je zbog činjenice da je po osnovu bolovanja u toku godine prosječno mjesečno odsustvovalo sa posla 111 radnika, te da se radi uglavnom o tehnološkim radnim mjestima, koja su značajna za funkcionisanje tehnološkog procesa rada svih organizacionih dijelova Preduzeća.

U toku godine zaposlena su četiri izvršna direktora, koji su zasnovali radni odnos nakon provedenih konkursnih procedura, a po ukazanoj potrebi za popunjavanjem tehnoloških radnih mjesta Preduzeće je dostavljalo Zavodu za zapošljavanje Republike Srpske prijavu o potrebi za radnicima u skladu sa odredbama stava 2. član 17. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (oglašavanje vrši Zavod za zapošljavanje Republike Srpske).

U Preduzeću su organizovane Služba unutrašnje kontrole i Služba kontrole kvaliteta, koje su za svoj rad odgovorne direktoru Preduzeća.

Interna kontrola definisana je Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima i Pravilnikom o načinu i postupku vršenja unutrašnje kontrole funkcionisanja poštanskog saobraćaja.

U toku su aktivnosti usklađivanja internih akata u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 91/16) koji je stupio na snagu krajem 2016. godine.

Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima definisano je kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti (administrativne i računovodstvene), komunikacije i informacije i monitoring.

Pravilnikom o načinu i postupku vršenja unutrašnje kontrole funkcionisanja poštanskog saobraćaja definisano je da kontrolu obavljaju samostalni kontrolori za poštanski saobraćaj i samostalni kontrolor za radno pravne poslove. Funkcija unutrašnje kontrole poštanskog saobraćaja uspostavljena je jedinstveno na nivou Preduzeća i vrši se neposredno na radnom mjestu ili pregledom dokumentacije uz analizu obavljene

kontrole i predlaganje rješenja nadređenom organu na osnovu rezultata kontrole. U ponovljenim kontrolama samostalni kontrolori obavezno kontrolišu izvršenje naloženih mjera iz prethodne kontrole. Kontrola se obavlja na osnovu usvojenog plana za tekuću poslovnu godinu i naloga za kontrolu.

Služba unutrašnje kontrole sačinila je Izvještaj o izvršenim kontrolama za period januar-decembar 2016. godine koji je usvojen od strane Uprave Preduzeća 30.03.2017. godine. Prema navedenom izvještaju u 2016. godini vršene su kontrole od strane samostalnog kontrolora za radno-pravne poslove, za materijalno-finansijsko poslovanje i poštanski saobraćaj u svim radnim jedinicama za poštanski saobraćaj.

Nepravilnosti konstatovane u izvještajima samostalnih kontrolora upućuju na rizike vezane za nastajanje materijalno značajnih grešaka i neusklađenosti za osnovne poslovne aktivnosti koje utiču na finansijske izvještaje kao i ostvarenje glavnih ciljeva poslovanja, te nakon analize istih donose se interni akti kojima se uspostavljaju određene kontrolne aktivnosti (ili vrše izmjene i dopune postojećih).

Informacije i komunikacije definisane su Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima i odvijaju se tokom provođenja redovnih aktivnosti u skladu sa opisom poslova i nadležnostima. Navedenim pravilnikom utvrđeni su postupci informisanja interni i eksterni i linija komunikacije koja ide hijerarhijski od uprave do neposrednih izvršilaca po svim osnovama, te da se obavlja isključivo po konkretnim poslovnim događajima.

Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima definisano je da popstupke nadgledanja provođenja internih kontrolnih postupaka, te provođenja odredbi navedenog pravilnika vrši Odjeljenje interne revizije koje je odgovorno Odboru za reviziju. Takođe je definisano da Odbor za reviziju može obrazovati ad hoc komisije s ciljem nadgledanja provođenja pojedinih ili grupa internih kontrolnih postupaka, te da su direktor Odjeljenja interne revizije i ad hoc komisije dužni sačiniti izvještaj o nadgledanju internih kontrolnih postupaka, utvrditi eventualne propuste i odgovornost lica i predložiti mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

U skladu sa Zakonom o javnim preduzećima imenovan je odbor za reviziju i uspostavljeno Odjeljenje za internu reviziju. Organizacija i rad Odjeljenja interne revizije definisani su Pravilnikom o internoj reviziji. Odjeljenje interne revizije sačinilo je Godišnju studiju rizika za 2016. godinu i Plan rada interne revizije za 2016. godinu kojim su planirane revizije: popisa, nabavki, zarada i naknada zarada i izmirenje obaveza po osnovu ličnih primanja, revizija potraživanja, utvrđivanje tačnosti i kompletnosti dokumentacije za nastanak potraživanja i ispravke vrijednosti, revizija polugodišnjeg finansijskog izvještaja, dvije specijalne revizije po zahtjevu Odbora za reviziju i Uprave preduzeća i redovno razmatranje Izvještaja o radu Službe unutrašnje kontrole.

Sačinjen je Izvještaj o radu Odjeljenja interne revizije za period 01.01-31.12.2016. godine, u kome je navedeno da su obavljene sve revizije definisane Planom rada interne revizije za 2016. godinu i izvršena su 4 pregleda po zahtjevu Uprave preduzeća.

U 2016. godini rađena je revizija finansijskih izvještaja Preduzeća za 2016. godinu od strane nezavisnog revizora i dato pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje.

Prema navedenom, u Preduzeću su u 2016. godini bile uspostavljene interne kontrole sa većom zastupljenošću naknadnih kontrola, odnosno kontrola nakon provedenih određenih poslovnih aktivnosti, koje su obavljali samostalni kontrolori u svim oblastima poslovanja. Nalazi samostalnih kontrolora kontinuirano su razmatrani od strane rukovodstva u cilju preduzimanja odgovarajućih mjera u pogledu sprječavanja nastajanja negativnih efekata. Nadzor je vršen od strane interne revizije koja je organizovana u

skladu sa Zakonom o javnim preduzećima, čije se preporuke od strane rukovodstva uvažavaju i provode, a aktivnosti usklađivanja sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske još su u toku.

Preduzeće je provelo redovni godišnji popis na dan 31.12.2016. godine. Postupak popisa započeo je donošenjem Rješenja o imenovanju centralne komisije za popis od strane direktora Preduzeća. Centralna popisna komisija sačinila je Plan rada i 23.11.2016. godine dostavila je obavještenja o godišnjem popisu imovine i obaveza Direkciji i svim radnim jedinicama, a naknadno je dostavljeno uputstvo sa određenim obrascima. Po ovlaštenju direktora Preduzeća, izvršni direktor za Oblast računovodstva i finansija i direktori radnih jedinica donijeli su rješenja o imenovanju komisija za popis koje su prije otpočinjanja popisa, sačinile planove popisa. Prije popisa izvršeno je usaglašavanje obaveza i potraživanja putem izvoda otvorenih stavki i izvršene su druge pripremne radnje neposredno prije popisa. Na osnovu naturalnih popisnih lista, koje su po izvršenom popisu ovjerene od strane lica odgovornog za organizaciju i pravilnost popisa, sačinjene su popisne liste sa iskazanim stvarnim i knjigovodstvenim stanjem, količinski i vrijednosno, i utvrđene razlike. Popisne komisije sačinile su izvještaje o popisu pojedinih sredstava i obaveza i dostavile Centralnoj popisnoj komisiji, koja je sačinila Izvještaj o izvršenom redovnom godišnjem popisu na dan 31.12.2016. godine na nivou Preduzeća. Izvještaj Centralne popisne komisije razmatran je od strane Uprave Preduzeća, Odbora za reviziju i Nadzornog odbora koji je donio Odluku o usvajanju Izvještaja o izvršenom redovnom godišnjem popisu na dan 31.12.2016. godine, na osnovu koje su evidentirane utvrđene razlike, rashod i otpis, odnosno izvršeno je usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Izvještaj Centralne popisne komisije sadrži podatke o stanju po popisu, knjigovodstveno stanje i utvrđene razlike, ali nije sačinjen na sistematičan način i u formi koja potvrđuje sveobuhvatnost popisa, što potvrđuje činjenica da se revizija uvjerila da su na dan 31.12.2016. godine postojale obaveze po povučenom kreditu za održavanje dnevne likvidnosti u iznosu od 75.946 KM (overdraft kredit koji je korišćen za potrebe obavljanja finansijskih usluga za druge korisnike i vodi se u vanbilansnoj evidenciji).

Preduzeće je kod evidentiranja nabavki stalnih sredstava, materijala i robe koristilo određene prelazne račune kao kontrolne, ali isti nose određeni rizik, jer je postupano na sljedeći način:

- sve nabavke stalnih sredstava evidentiraju se na odgovarajuće račune sredstava u pripremi i sa aktiviranjem putem storna prenose na račun opreme u pripremi (027300), nezavisno da li se radi o opremi ili objektima, a zatim se vrši prenos na račune sredstava u upotrebi. Navedeni račun vodi se u evidenciji pod nazivom sredstva za rad u pripremi, a prema pisanom obrazloženju od 22.11.2017. godine, koristi se kao prelazni račun u svrhu kontrole. Stanje navedenog računa na dan 31.12.2016. je nula, te nije imao uticaja na stanje iskazane opreme i objekata u pripremi, ali se zbog navedenog načina evidentiranja javlja veoma značajan broj storniranih transakcija koje su evidentirane u glavnoj knjizi, a objekti u pripremi u određenom trenutku iskazani su kao oprema u pripremi, zbog čega navedena kontrolna aktivnost nije dovoljno pouzdana,
- kod nabavke opreme, materijala ili robe, za sve nabavke vrši se zaduženje magacina na osnovu primke i odobrenje računa obaveza za nefakturisanu realizaciju (4321000) analitički po dobavljačima, a na osnovu faktura zatvara se račun obaveza za nefakturisanu realizaciju i odobrava račun obaveza prema dobavljačima (4320000). U pisanom obrazloženju od 22.11.2017. godine, navedeno je da je uloga računa obaveze za nefakturisanu realizaciju kontrolna, odnosno ako je stanje potražno to znači da je roba došla u magacin, a nije došla faktura i obrnuto ako je stanje ovog

računa dugovno da je došla faktura a nije roba zaprimljena u magacin. Uz činjenicu da su pojedine fakture evidentirane preko dvadeset dana prije zaduženja, ovakav način postupanja nosi rizik da može doći do evidentiranja faktura u tekućoj, a zaduženja u narednoj godini, što bi dovelo do netačnog iskazivanja obaveza prema dobavljačima u finansijskim izvještajima (došlo bi do prebijanja). Osim navedenog, iskazivanje nefakturisane realizacije u slučaju kada je faktura stigla (u dosta slučajeva faktura i optpremnicu su sadržane u jednom dokumentu) ne odražava stvarni poslovni događaj, te se navedena kontrolna aktivnost ne može smatrati efikasnom. U navedenom slučaju potrebno je preispitati zašto sredstva nisu zaprimljena ako je faktura dostavljena i uspostaviti odgovarajuće kontrole.

Kod prenosa pojedinih podataka iz analitičke evidencije u glavnu knjigu, aplikativno je riješeno da se sumiranje po određenoj vrsti sredstava ili troškova vrši direktno na nalogu knjiženja u glavnu knjigu, bez prethodno kreiranog dokumenta kao knjigovodstvene isprave, što otežava kontrolu, kao što je kod obračuna amortizacije i prenosa sredstava iz centralnog magacina u radne jedinice.

Sa prenosom zaduženja sredstava sa jednog lica na drugo vrši se storno sredstava u glavnoj knjizi i ponovo evidentira identičnim stavom, što smatramo nepotrebim.

Kod izdavanja objekata u zakup ugovoreno je refundiranje srazmjernog dijela troškova (električna energija, grijanje, voda, odvoz smeća i dio poreza na imovinu) i na ime istih zakupcu nisu dostavljana knjižna terećenja, već su mjesečno ispostavljane fakture, iako Preduzeće nije pružalac usluga. Po prestanku važenja Zakona o porezu na imovinu određene odredbe ugovora o zakupu, koje se odnose na refundiranje troškova srazmjernog dijela poreza na imovinu nisu bile u primjeni, jer nije izvršeno usklađivanje zaključenih ugovora o zakupu poslovnog prostora sa promjenom zakona, odnosno stupanjem na snagu Zakona o porezu na nepokretnosti.

4. Nabavke

Uprava Preduzeća donijela je 11.04.2016. godine Odluku o usvajanju Plana nabavki za 2016. godinu u ukupnom iznosu od 9.292.855 KM sa 173 postupka javnih nabavki (otvoreni 84, konkurentski 41, direktni sporazum 38, pregovarački 2 i usluge po Aneksu 2 dio B 8). Iznos od 2.421.595 KM odnosi se na investicije, 6.701.260 KM na nabavke ostalih roba, usluga i radova i 170.000 KM odnosi se na nabavke usluga po Aneksu 2 dio B. Tokom godine navedeni plan je izmijenjen i dopunjen na osnovu 13 odluka Uprave Preduzeća, nakon čega je ukupan plan nabavki za 2016. godinu iznosio 9.211.430 KM.

Po osnovu provedenih postupaka javnih nabavki utvrđenih Planom nabavki za 2016. godinu zaključeni su ugovori za: investicije u vrijednosti od 1.225.235 KM (51% planiranih investicija), nabavke ostalih roba, usluga i radova u vrijednosti od 3.564.350 KM (53,2% navedenog plana) i po Aneksu 2 dio B pokrenut je samo 1 postupak i zaključen ugovor u vrijednosti od 513 KM.

Prethodno navedeni ugovori realizovani su u 2016. godini po osnovu: investicija u iznosu od 1.157.625 KM (48%), nabavke ostalih roba, usluga i radova u iznosu od 3.051.370 KM (45,5%) i po Aneksu 2 dio B u ukupnoj vrijednosti od 513 KM.

U skladu sa članom 86. Zakona koji definiše izuzeća od primjene ovog zakona zaključeni su ugovori u vrijednosti od 168.721 KM.

Revizijom provedenih postupaka javnih nabavki u Preduzeću u 2016. godini nisu konstatovane značajnije nepravilnosti, a kasno donošenje Plana nabavki za 2016. godinu objašnjeno je u tački 5. izvještaja.

5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana

Skupština Preduzeća donijela je 25.03.2016. godine Program investicija za period od 2016-2018. godine, Plan rada i poslovanja za period 2016-2018. godina i Poslovnu politiku i plan rada i poslovanja za 2016. godinu.

Programom investicija za period 2016-2018. godina utvrđene su investicije u ukupnom iznosu od 11.751.537 KM (4.689.015 KM u 2016. godini, 4.309.155 KM u 2017. godini i 2.783.367 KM u 2018. godini). Programom su definisana neophodna ulaganja u automatizaciju i informatizaciju procesa rada, nabavku transportnih sredstava, osavremenjavanje sredstava poštanske mreže, te najneophodnija ulaganja u objekte Preduzeća i data je napomena da sastavni dio ovog programa čine i pokrenute investicije u 2015. godini koje nisu realizovane do kraja ove godine. Navedena ulaganja su planirana po organizacionim jedinicama Preduzeća.

U poslovnoj politici su navedene određene mjere u cilju efikasnije borbe sa konkurencijom i postizanja bržeg, sigurnijeg i kvalitetnijeg obavljanja tehnoloških faza procesa rada, kao što su: ulaganje u nova znanja, nove tehnologije, podmlađivanje kadrovske strukture sa visokim znanjem novih trendova koje pružaju informacione tehnologije. Istaknuti su određeni faktori koji utiču na sadašnji stepen razvoja i oteženu likvidnost Preduzeća: nedostatak investicionih sredstava za razvoj poštanskog sistema (nakon razdvajanja sa Telekomom), negativan uticaj zakonske regulative u pogledu podređenog položaja poštanskog sistema prema bankama sa stanovišta obavljanja bezgotovinskog platnog prometa u ime i za račun banaka i nelojalna konkurencija kurirskih službi u domenu rezervisanih poštanskih usluga. U skladu sa prethodno navedenim, u 2015. godini pokrenuta je, putem resornog ministarstva, inicijativa za izmjene i dopune 14 zakona koji indirektno utiču na poslovanje Preduzeća).

Trogodišnji plan rada i poslovanja i Plan rada i poslovanja za 2016. godinu sačinila je Oblast računovodstva i finansija uz koordinaciju sa radnim jedinicama Preduzeća i drugim oblastima i 27.11.2015. godine u formi Nacrta dostavila Upravi Preduzeća na razmatranje, koja je donijela Odluku o usvajanju 30.11.2015. godine i dostavila Odboru za reviziju na razmatranje i davanje eventualnih preporuka. Odbor za reviziju je 22.01.2016. godine razmatrao trogodišnji i godišnji Nacrt plana rada i poslovanja Preduzeća i dao preporuku Nadzornom odboru da utvrdi prijedloge navedenih planova, te iste uputi Skupštini akcionara Preduzeća na razmatranje i donošenje. Nadzorni odbor Preduzeća je 07.03.2016. godine utvrdio prijedlog Plana rada i poslovanja Preduzeća za 2016. godinu i za period 2016-2018. godine i isti su upućeni na Skupštinu akcionara Preduzeća na usvajanje.

Skupština akcionara je 25.03.2016. godine donijela Plan rada i poslovanja sa poslovnom politikom za 2016. godinu i Plan rada i poslovanja za 2016-2018. godina, koji su 04.04.2016. godine dostavljeni Ministarstvu saobraćaja i veza Republike Srpske.

Trogodišnji plan rada i poslovanja i Plana rada i poslovanja Preduzeća za 2016. godinu sadrže plan: fizičkog obima usluga, prihoda, rashoda, rezultata poslovanja, zarada, zaposlenih, bilansa stanja i tokova gotovine.

Planom za 2016. godinu planirani su prihodi u iznosu od 56.695.797 KM (poslovni prihodi 55.019.662, finansijski prihodi 464.136 KM, ostali prihodi 1.202.000 i prihodi po osnovu ispravke grešaka u ranijem periodu 10.000 KM) i rashoda u iznosu od 56.652.359 KM (poslovni rashodi 55.232.164 KM, finansijski rashodi 313.194 KM, ostali rashodi 1.097.000 KM i rashodi po osnovu ispravke grešaka u ranijem periodu 10.000 KM).

Programom investicija u 2016. godini planirane su investicije u iznosu od 4.689.015 KM: izgradnja građevinskih objekata i drugih kapitalnih ulaganja (495.100 KM), rekonstrukcija i adaptacija građevinskih objekata i ugradnja sistema (591.250 KM), nabavka i ugradnja informacionih i drugih sistema (1.876.035 KM), nabavka poštanske opreme i mehanizacije (896.930 KM), nabavka ostale opreme i namještaja (119.880 KM) i nabavka transportnih i drugih sredstava (718.820 KM).

Finansiranje je planirano iz vlastitih sredstava (97%), osim dijela nabavki poštanske opreme i mehanizacije (3%).

Iako svjesni činjenice da bez investicionih ulaganja nema razvoja, imajući i vidu ekonomsko finansijsku situaciju čitavog okruženja kao i otežanu likvidnost Preduzeća, rukovodstvo Preduzeća se opredijelilo da 2016. godina bude godina smanjenih investicionih ulaganja u cilju normalnog servisiranja stvorenih obaveza kako prema budžetu tako i prema dobavljačima, te su ulaganja u investicije u Planu nabavki za 2016. godinu planirana u značajno manjem iznosu (2.421.595 KM).

Ostvarenje plana prati se u okviru izveštaja o poslovanju Preduzeća koji se rade kvartalno i dostavljaju na razmatranje Upravi, Odboru za reviziju i Nadzornom odboru. Osim plana prati se i ostvarenje u odnosu na prethodni period.

Prema Izvještaju o poslovanju Preduzeća u 2016. godini, sačinjenom u martu 2017. godine, prihodi su ostvareni u iznosu od 58.365.760 KM (103% u odnosu na plan), a rashodi u iznosu od 58.853.987 KM (104% u odnosu na plan).

Razmatranje prethodno navedenih planova od strane Odbora za reviziju i utvrđivanje prijedloga od strane Nadzornog odbora trajalo je skoro četiri mjeseca, odnosno aktivnosti usaglašavanja su trajale predugo. Isto je uticalo na blagovremeno donošenje Plana nabavki za 2016. godinu, jer je članom 4. Pravilnika o javnim nabavkama u Preuzeću definisano da se plan nabavki donosi na osnovu usvojenog godišnjeg plana rada i poslovanja i programa investicija, što je dalje uticalo na stepen izvršenja planiranih nabavki u 2016. godini po pitanju provođenja postupaka javnih nabavki i zaključivanja ugovora (pojedini postupci provođenja javnih nabavki okončani su u narednoj godini), kao i izvršenje finansijskog plana.

Preporučujemo Rukovodstvu Preduzeća da obezbijedi pravovremeno donošenje planova rada (trogodišnjeg i godišnjeg), kao i programa investicija u cilju efikasnije realizacije istih.

6. Finansijski izvještaji

6.1. Bilans uspjeha

6.1.1. Prihodi

Ukupni prihodi iskazani su u iznosu od 58.365.760 KM, a odnose se na: poslovne prihode (56.041.972 KM), finansijske prihode (1.167.947 KM), ostale prihode (992.318 KM), prihode od usklađivanja vrijednosti imovine (10.421 KM) i prihode po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina (153.102 KM).

U okviru **poslovnih prihoda** iskazani su: prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu (227.538 KM), prihodi od prodaje učinaka (52.578.074 KM) i ostali poslovni prihodi (3.236.360 KM).

Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu uglavnom se odnose na prihode po osnovu prodaje vrijednosnica (185.383 KM) i prihod od bifea (42.155 KM).

Prihodi od prodaje učinaka odnose se na prihode ostvarena na domaćem tržištu u iznosu od 51.898.017 KM i na inostranom tržištu u iznosu od 680.057 KM.

Značajniji dio prihoda od prodaje učinaka ostvaren je po osnovu: prodaje poštanskih maraka (2.7651.799 KM), isporuke pismonosnih pošiljki (30.382.606 KM), konsajgment usluga (2.631.887 KM), paketskih usluga (365.371 KM), brze pošte (1.080.59 KM), provizije od prodaje tuđe robe i vrijednosnica (572.627 KM); isplata uputnica za: penzije (3.167,072 KM), invalidnine (956.172,82 KM), uputnica socijalne pomoći (552.310 KM), dječijeg dodatka (325.346 KM), poštanskih uputnica (791.795 KM), uplata i isplata za račun fizičkih i pravnih lica (6.107.202 KM), dopunskih usluga na zahtjev korisnika (438.465 KM).

Prihodi od konsajgment usluga odnose se na prihode ostvarene po osnovu prenosa pošiljki u oblasti međunarodnog poštanskog saobraćaja koje se obavljaju u skladu sa propisima Svjetskog Poštanskog Saveza, sporazumima sa inostranim javnim poštanskim operaterima, isporučiocem pošiljki i Uputstvom o carinskom postupku u poštanskom prometu („Službeni glasnik BiH“ broj 57/09). U iskazanom iznosu prihoda sadržani su troškovi koji se refundiraju u iznosu od 2.522.670 KM, zajedno sa obračunatom provizijom od 4% i naknadom za izdavanje poštanskih dokumenata.

Ostali poslovni prihodi odnose se na prihodi od izdavanja imovine pod zakup (2.538.745 KM) i doznaka fonodova za naknade koje se refundiraju (697.615 KM).

Prihodi od zakupa, uglavnom se odnose na prihode od zakupa: zemljišta (61.561 KM), objekata (2.207.259 KM) i refundiranih troškova koji se javljaju kod izdatih poslovnih prostora (269.816 KM).

Finansijski prihodi odnose se na: prihode od kamata (1.164.657 KM), pozitivne kursne razlike (2.939 KM) i ostale finansijske prihode (351 KM).

Prihodi od kamata iskazani su uglavnom po osnovu obračunate zatezne kamate kupcima zbog neplaćanja računa u ugovorenom roku (1.052.890 KM) i kamata po sudskim presudama (85.768 KM).

Ostali prihodi iskazani su u iznosu od 992.318 KM, a čine ih: dobiti po osnovu prodaje materijala (16.326 KM), viškovi, izuzimajući viškove zaliha učinaka (123.137 KM), naplaćena otpisana potraživanja (554.921 KM), prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika, koji ne ispunjavaju uslove da se iskažu u okviru revalorizacionih rezervi (66.942 KM) i prihodi od ukidanja neiskorišćenih dugoročnih rezervisanja i ostali nepomenuti prihodi (230.992 KM).

Prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke greške iz ranijih godina iskazani su u iznosu od 153.102 KM i uglavnom se odnose na ispravku greške nastale prilikom evidentiranja rezultata popisa za 2015. godinu (116.768 KM) i korekcije procijenjenih prihoda u razmjeni međunarodnih pošiljki po konačnom obračunu za 2015. godinu (33.732 KM).

6.1.2. Rashodi

Ukupni rashodi iskazani su u iznosu od 58.853.987 KM, a odnose se na: poslovne rashode (56.428.493 KM), finansijske rashode (445.227 KM), ostale rashode (1.547.029 KM), rashode od usklađivanja vrijednosti imovine (94.513 KM) i rashode po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina (338.725 KM).

U okviru poslovnih rashoda iskazani su troškovi: nabavne vrijednost prodane robe (85.106 KM), materijala (2.895.408 KM), zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda (40.090.984 KM), proizvodnih usluga (7.163.466 KM), amortizacije (3.045.943 KM),

rezervisanja (226.993 KM), nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa) u iznosu od 2.443.669 KM, poreza (289.715 KM) i doprinosa (87.209 KM).

Nabavna vrijednost prodate robe odnosi se na iskazanu nabavnu vrijednost vrijednosnica u poštama i nabavnu vrijednost robe u bifeu u Upravi Preduzeća, koja se iskazuje sa razduženjem zaliha po izvršenoj prodaji istih.

Troškove materijala čine: troškovi režijskog materijala (1.076.300 KM) i troškovi goriva i energije (1.819.108 KM).

Troškovi režijskog materijala odnose se na troškove: rezervnih dijelova za održavanje opreme, materijala za PTT manipulaciju, poštanskih maraka, auto guma, službene i zaštitne odjeće i obuće, sitnog inventara, materijala za održavanje čistoće, kompjuterskog i kancelarijskog materijala. Navedeni materijal se vodi na zalihama koje se u skladu sa potrebama razdužuju po prosječnoj nabavnoj cijeni u skladu sa računovodstvenim politikama Preduzeća i u visini istih iskazani su navedeni troškovi.

Troškovi goriva i energije odnose se na troškove: naftnih derivata (609.775 KM), čvrstog goriva (189.946 KM), električne energije (739.859 KM) i toplotne energije (279.527 KM).

Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda iskazani su u iznosu od 40.090.984 KM, a čine 68% ukupno iskazanih rashoda u 2016. godini. Odnose se na troškove bruto zarada i bruto naknada zarada u iznosu od 39.452.555 KM (troškovi bruto zarada 25.405.621 KM, bruto naknada zarada 13.976.475 KM, bruto naknada članovima nadzornog odbora 38.618 KM, bruto naknada članovima odbora za reviziju 31.841 KM) i ostale lične rashode u iznosu od 638.429 KM (po osnovu pomoći zaposlenima za slučaj smrti 101.859 KM, troškova zaposlenih na službenom putu 56.962 KM, prevoza radnika na posao i sa posla 337.532 KM, upotrebe vlastitog auta u službene svrhe 500 KM, bruto naknada za održavanje mopeda 107.370 KM i bruto naknada po ugovoru o djelu 34.207 KM).

Sa donošenjem novog Zakona o radu, kao prelazno rješenje do usklađivanja akata Preduzeća sa ovim zakonom, Uprava Preduzeća je po pribavljenom mišljenju Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite od 01.08.2016. godine definisala akta Preduzeća koja nisu u suprotnosti sa navedenim zakonom i primjenjivala ih kod obračuna ličnih primanja u 2016. godini. U skladu sa novim Zakonom o radu, zaključen je Kolektivni ugovor Preduzeća za poštanski saobraćaj Republike Srpske a.d. Banja Luka 20.03.2017. godine i donesen Pravilnik o razvrstavanju radnih mjesta po koeficijentima složenosti 28.03.2017. godine, u kojima je navedeno da sa stupanjem na snagu istih prestaje da važi Pravilnik o radu Preduzeća od 06.04.2011. godine.

Visina zarada za članove Uprave Preduzeća utvrđena je na način propisan Zaključcima Vlade Republike Srpske od 03.03.2011. godine i od 11.01.2013. godine, koji se dosljedno primjenjuju.

U okviru troškova bruto naknada zarada iskazane su naknade regresa za godišnji odmor (2.109.687 KM) i naknade za topli obrok zaposlenih (6.732.409 KM). Zbog nedovoljnosti sredstava, Uprava Preduzeća donijela je Zaključak 16.01.2017. godine, kojim je definisano da se ukalkulišu troškovi po osnovu regresa za godišnji odmor preko rezervisanja i da se isplate u dvanaest mjesečnih rata sa početkom od decembra 2016. godine.

Naknade članovima Odbora za reviziju definisane su odlukom Nadzornog odbora od 27.06.2007. godine, a naknade članovima Nadzornog odbora odlukom Skupštine akcionara Preduzeća od 01.04.2015. godine, u visini 400 KM.

Naknade su obračunate u visini i na način definisan Pravilnikom o radu koji je bio u primjeni do zaključivanja kolektivnog ugovora.

Troškovi proizvodnih usluga (7.263.466 KM) odnose se na troškove: transportnih usluga (3.158.373 KM), usluga održavanja (883.588 KM), zakupa (299.742 KM), reklame i propagande (69.700 KM) i ostalih usluga (2.852.063 KM).

Troškovi transportnih usluga uglavnom se odnose na troškove: brze pošte (61.044 KM), praćenja vozila (329.468 KM), telefonskih usluga (131.116 KM), telefonskih govornica (93.499 KM) i konsajgment usluga, koje su objašnjene kod prihoda (2.522.670 KM).

Troškovi usluga održavanja odnose se na troškove tekućeg održavanja stalnih materijalnih sredstava u iznosu od 551.293 KM, tekućeg održavanja softvera 172.942 KM i troškove usluga investicionog održavanja stalnih materijalnih sredstava u iznosu od 159.353 KM.

Troškovi zakupa odnose se na zakup poslovnih prostora (166.019 KM), zakup opreme (92.487 KM) i zakup linka i ostale zakupe (41.236 KM).

Troškovi ostalih usluga uglavnom se odnose na troškove: za obavljanje međunarodnog uputničkog prometa (73.375 KM), tranzitnih i terminalnih pismonosnih pošiljki u međunarodnom saobraćaju (675.625 KM), tranzitnih i terminalnih pakatskih pošiljki u međunarodnom saobraćaju (103.176 KM), međuoperaterske razmjene pismonosnih pošiljki u unutrašnjem saobraćaju (1.558.197 KM), međuoperaterske razmjene pismonosnih pošiljki sa inostranstvom po izvršenoj procjeni u skladu sa utvrđenom metodologijom (79.727 KM) i komunalne usluge (223.618 KM).

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 3.045.943 KM. Obračun je izvršen po proporcionalnoj metodi tokom procijenjenog korisnog vijeka trajanja stalne imovine, u skladu sa utvrđenim računovodstvenim politikama.

Troškovi rezervisanja izkazani su u iznosu od 226.992 KM, a odnose se na rezervisanja za odlazak u penziju (114.080 KM) i rezervisanja za sudske sporove (112.912 KM).

Troškovi rezervisanja za odlazak u penziju iskazani su na osnovu Odluke Nadzornog odbora o prihvatanju aktuarskog obračuna sadašnje vrijednosti otpremnina prilikom odlaska radnika u penziju na dan 31.12.2016. godine u iznosu od 114.080 KM, koji je sačinjen u skladu sa MRS 19 - Primanja zaposlenih. U toku godine obračunate su, u skladu sa propisima Republike Srpske, otpremnine za 24 radnika u ukupnom iznosu od 47.326 KM i isplaćene na teret rezervisanih sredstava.

Troškovi rezervisanja za sudske sporove iskazani su u iznosu od 112.912 KM u skladu sa MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, što je objašnjeno u tački 6.5. izvještaja.

Nematerijalni troškovi bez poreza i doprinosa u iznosu od 2.443.669 KM odnose se na troškove: neproizvodnih usluga u iznosu od 299.799 KM (troškovi: revizije finansijskih izvještavanja, notarskih, advokatskih i usluga vještačenja, stručnog usavršavanja, nabavki licenci, usluga čišćenja prostorija, konsultantskih usluga), reprezentacije (21.956 KM), premije osiguranja (335.163 KM), platnog prometa (1.207.041 KM), članarina u iznosu od 388.365 KM (članarine agenciji za poštanski saobraćaj, regulatornoj agenciji za komunikacije, međunarodnim organizacijama, ostale članarine) i ostale nematerijalne troškove u iznosu od 191.345 KM (troškovi oglasa, administrativne, sudske i ostale takse, troškovi pretplate na stručne časopise, stipendije).

Od navedenih troškova najznačajniji su troškovi platnog prometa, od kojih se najveći dio odnosi na bankarske usluge po računima koji se vode u vanbilansnoj evidenciji koji su otvoreni za obavljanje finansijskih usluga za fizička i pravna lica (1.162.620 KM) i bankarsku proviziju po redovnim računima Preduzeća (33.094 KM).

Troškovi poreza (289.715 KM) odnose se na: porez na imovinu (109.221 KM), naknade za korišćenje šuma (41.410 KM), naknade za protivpožarnu zaštitu (22.473 KM), naknade za korišćenje voda (27.189 KM), republičku taksu (68.072 KM) i ostale poreze i naknade (21.350 KM).

Troškovi doprinosa iskazani su u iznosu od 87.209 KM, a odnose se na: doprinose za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida (59.722 KM), doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje po uvećanoj stopi (21.541 KM) i ostale doprinose (5.863 KM).

Finansijski rashodi (445.227 KM) uglavnom se odnose se na rashode kamata (442.493 KM), negativne kursne razlike 2.153 KM i ostale finansijske rashode (581 KM).

Rashode kamata čine: kamate po dugoročnom kreditu (172.231 KM), kamate po kratkoročnim overdraft kreditima (2.711 KM) i zatezne kamate (267.551 KM). Najveći dio zateznih kamata (250.277 KM) obračunat je po rješenjima Poreske uprave Republike Srpske o prinudnoj naplati poreskih obaveza, koje Preduzeće nije izmirilo u zakonom propisanom roku.

U okviru ovih rashoda iskazani su rashodi koji se odnose na kamatu koja je dospjela na naplatu u 2015. godini u iznosu od 13.314 KM, te su isti precijenjeni, a rashodi po osnovu ispravke greške iz ranijeg perioda potcijenjeni za navedeni iznos. Navedena klasifikacija nije uticala na finansijski rezultat.

Ostali rashodi (1.547.029 KM) odnose se na: gubitke po osnovu prodaje i rashodovanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme (88.833 KM), manjkove, izuzimajući manjkove zaliha učinaka (956 KM), rashode po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja (1.014.964 KM) i rashode po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe i ostale rashode u iznosu od 442.276 KM.

Gubici po osnovu prodaje i rashodovanja nematerijalnih sredstava, nekretnina i postrojenja i opreme u iznosu od 88.833 KM odnose se na neotpisanu vrijednost i dodatne troškove rashodovanja nekretnina iskazanih na osnovu popisa izvršenog na dan 31.12.2016. godine po osnovu usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem od kojih se najveći iznos (68.322 KM) odnosi na rashode pošte Brod (površina poslovnog prostora pošte Brod iskazana u knjigama Preduzeća prije popisa bila veća od površine iskazane u Izvodu iz knjige uloženi ugovora o prodaji poslovnih zgrada).

Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja, iskazani su u skladu sa utvrđenim računovodstvenim politikama, a uglavnom se odnose na ispravku potraživanja od: kupaca za otpremu pošiljki sa zaračunatim kamatama (190.014 KM), Bobar banke (509.122 KM), Poreske uprave Republike Srpske za neizvršeni povrat komunalne takse na firmu od jedinica lokalne samouprave (180.800 KM), komunalnih preduzeća za izgubljenu dobit (78.285 KM), Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske (4.251 KM) i fizičkih lica u iznosu od 45.514 KM (pljačke pošta i bivši radnici).

Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe i ostalih rashoda uglavnom se odnose na rashode po osnovu sudskih sporova (183.228 KM) i prinudne naplate poreskog duga po rješenjima Poreske uprave Republike Srpske (197.739 KM). Rashodi po osnovu sudskih sporova potcijenjeni su za iznos od 27.149 KM koji se odnosi na rashode po osnovu isplaćena dva sudska spora iskazana u okviru ličnih primanja, koja su precijenjena za isti iznos.

Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine (94.513 KM) odnose se na otpis investicija u toku (RJ Poštanski centar Banja Luka 68.812 KM i nadogradnja zgrade Uprave Preduzeća 28.701 KM). U skladu sa MRS 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, Preduzeće je izvršilo procjenu investicija u toku koje se odnose na izvršena ulaganja za

izradu idejnih i izvedbenih projekata rađenih 2007. godine koji se nisu mogli realizovati zbog neriješenih imovinsko pravnih odnosa.

Rashodi po osnovu ispravke grešaka iz ranijih godina (338.725 KM), odnose se na razlike između priznatih (procijenjenih) troškova i stvarnih za koje se konačan obračun vrši u toku naredne godine. Obračuni se vrše u skladu sa Metodologijom za obračun završne faze u međuoperaterskom poštanskom saobraćaju i terminalnih i tranzitnih troškova u međunarodnom poštanskom saobraćaju.

6.1.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha Preduzeće je iskazalo neto gubitak u iznosu od 488.227 KM kao rezultat iskazanog: dobitka po osnovu redovne aktivnosti u iznosu od 336.199 KM (poslovni gubitak u iznosu od 386.521 KM korigovan za finansijske prihode u iznosu od 1.167.947 KM i finansijske rashode u iznosu od 445.227 KM), gubitka po osnovu ostalih prihoda i rashoda u iznosu od 554.711 KM, gubitka po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine u iznosu od 84.092 KM, prihoda po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina u iznosu od 153.102 KM i rashoda po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina u iznosu od 338.725 KM.

U 2016. godini iskazani su i dobiti utvrđeni direktno u kapitalu, po osnovu smanjenja revalorizacionih rezervi na stalnim sredstvima, u iznosu od 513.764 KM, te je ukupan neto rezultat obračunskog perioda, odnosno neto dobitak iskazan u iznosu od 25.537 KM.

6.2. Bilans stanja

Ukupna aktiva u Bilansu stanja Preduzeća na dan 31.12.2016. godine iskazana je u iznosu od 108.495.688 KM, koju čine poslovna aktiva u iznosu od 83.689.043 KM (stalna sredstva 72.573.389 KM i tekuća sredstva 11.115.654 KM) i vanbilansna aktiva u iznosu od 24.806.645 KM. Ukupna aktiva je uravnotežena sa ukupnom pasivom koju čine poslovna pasiva u iznosu od 83.689.043 KM (kapital 65.401.157 KM, rezervisanja i razgraničeni prihodi 1.013.384 i obaveze 17.274.502 KM) i vanbilansna pasiva u iznosu od 24.806.645 KM.

6.2.1. Aktiva

6.2.1.1. Stalna sredstva

Stalna sredstva na dan 31.12.2016. godine iskazana su u iznosu od 72.573.389 KM (nabavna vrijednost 137.600.016 KM, ispravka vrijednosti 65.026.627 KM), a odnose se na: nematerijalna sredstva, nekretnine, postrojenja i opremu, sredstva kulture i dugoročne finansijske plasmane.

U 2016. godini iskazana su povećanja vrijednosti stalnih sredstava: po osnovu nabavki u iznosu od 1.824.294 KM (nematerijalnih sredstva 82.473 KM, građevinskih objekata 303.588 KM, opreme koja se uglavnom odnosi na nabavku računara, teretnih vozila i namještaja 1.183.226 KM, nabavki iskazanih kao sredstva u pripremi 255.007 KM), po osnovu razlika utvrđenih popisom 129.525 KM (zemljišta 46.430 KM, građevinskih objekata 70.295 KM, opreme 12.800 KM) i procjene fer vrijednosti filatelije 10.421 KM, a umanjenja su iskazana po osnovu: prodaje zemljišta u iznosu od 5.720 KM, obračunate amortizacije u iznosu od 3.045.943 KM koja odgovara iskazanim troškovima amortizacije (nematerijalna sredstva 39.852 KM, građevinski objekti 1.729.447 KM i oprema 1.276.644 KM) i rashoda i otpisa 137.579 KM (građevinski objekti 121.838 KM i oprema 15.741 KM).

Nematerijalna sredstva iskazana su u iznosu od 515.124 KM (nabavna vrijednost 2.549.542 KM, ispravka vrijednosti 2.034.418 KM), a odnose se na programe za računare.

Nekretnine, postrojenja i oprema u iznosu od 71.474.683 KM (nabavna vrijednost 134.456.442 KM, ispravka vrijednosti 62.981.759 KM) odnose se na: zemljište u iznosu od 14.396.018 KM, građevinske objekte u iznosu od 50.386.150 KM (nabavna vrijednost 91.515.899 KM, ispravka vrijednosti 41.129.749 KM), opremu u iznosu od 4.684.121 KM (nabavna vrijednost 26.299.257 KM, ispravka vrijednosti 21.615.136 KM) i nekretnine, postrojenja i opremu u pripremi u iznosu od 2.008.394 KM.

U okviru građevinskih objekata iskazani su stanovi u vrijednosti od 468.156 KM (sedam stanova). Dva stana su na osnovu sudskih presuda iz 2016. godine, koje su riješene u korist podnosioca tužbi (lica koja stanuju u stanovima) u 2017. godini privatizovana i isknjižena iz bilansne evidencije. Imajući u vidu navedene sudske presude, ostali stanovi za koje se naplaćuje određena zakupnina, nisu klasifikovani kao investiciona imovina, već je u toku detaljna analiza statusa navedenih stanova od starne Oblasti za pravne poslove Preduzeća, nakon čega će se zauzeti odgovarajući stav.

U okviru investicija u toku vodi se izgradnja stambeno-poslovnog prostora u Sokocu koja je započeta 1997. godine i izgradnja stambenog kompleksa „Čvorište“ u Banjoj Luci započeta 2000. godine, u svrhu rješavanja stambenih problema zaposlenih. U Izvještaju Centralne popisne komisije navedeno je da za investiciju u Sokocu planskim aktima Preduzeća nisu predviđena sredstva za realizaciju, da je namjera Preduzeća da se pristupi prodaji navedenog objekta i da su u 2016. godini upućena pisma namjere Ministarstvu rada i boračko invalidske zaštite i Ministarstvu za izbjegla i raseljena lica Republike Srpske za prodaju navedenog objekta, a za investiciju u Banjoj Luci navedeno je da je krajem 2012. godine izrađen elaborat o mogućim varijantama nastavka aktivnosti na osnovu koga je Uprava Preduzeća donijela Odluku da se predmetno zemljište ponudi na prodaju, nakon što se u potpunosti riješi imovinsko pravni status zemljišta, te da planskim aktima nisu predviđena finansijska sredstva za realizaciju navedene investicije. Prema pisanom objašnjenju, nije izvršena reklasifikacija na imovinu namijenjenu prodaji, jer prodaja još nije vrlo vjerovatna kao što zahtijeva MSFI-5 Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja, paragraf 7.

Prema analitičkoj evidenciji, određeni broj stalnih sredstava je na dan 31.12.2016. godine u potpunosti amortizovan, a i dalje je u upotrebi. Za dio navedenih sredstava koji se odnosi na opremu rađena je procjena 2012. godine i ista se koriste zbog nedovoljnosti sredstava kako bi se kupila nova oprema, što je u razmatranju. U potpunosti je amortizovan i softver „MIS2Open“ za koji postoji zaključen ugovor sa dobavljačem o održavanju po osnovu kojeg su iskazani značajni troškovi održavanja (navedeno kod troškova održavanja). Ugovorenim održavanjem obezbijedena je funkcionalnost istog čime je produžen korisni vijek navedenog sredstva.

Preporučujemo direktoru preduzeća da obetbijedi da se u skladu sa MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 51, izvrši procjena korisnog vijeka nefinansijske imovine (softver) i izvrše potrebna evidentiranja.

Evidenciju o dokumentovanosti vlasništva na stalnim sredstvima vodi Služba za pravne poslove po radnim jedinicama, koji sadrži naziv nepokretnosti, posjedovno stanje, stanje po zemljišno knjižnom ulošku i površinu, što je usaglašeno sa knjigovodstvenom evidencijom pri čemu je navedeno da se „back-bone“ objekti (radio relejne stanice) čija je vrijednost na dan 31.12.2016. godine iskazana u iznosu od 998.268 KM, ne vode u evidenciji o dokumentovanosti vlasništva, već samo u knjigovodstvenoj evidenciji, jer su postavljeni na zemljištu koje nije vlasništvo Preduzeća. Na osnovu uspostavljene

evidencije o dokumentovanosti vlasništva na nepokretnostima utvrđeno je da Preduzeće za određene nepokretnosti iskazane u poslovnim knjigama ne posjeduje dokaze o vlasništvu, te je u toku postupak usklađivanja sa stanjem u zemljišnim knjigama. Na nepokretnostima Preduzeća nisu upisani tereti (hipoteka i sl.).

U okviru nekretnina, postrojenja i opreme iskazan je dati avans za nekretnine, postrojenja i opremu u iznosu od 236.874 KM koji je u cjelosti ispravljen, a odnosi se na avans dat dobavljaču po Ugovoru o izvođenju građevinsko-zanatskih radova na izgradnji poslovno-stambenog objekta u Sokocu od 13.05.2002. godine. Ispravka potraživanja izvršena je 2007. godine, vođen je sudski spor i donesena presuda u korist Preduzeća. Sudska odluka je postala pravosnažna i izvršna u decembru 2012. godine, a prema članu 379. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima zastara navedenog potraživanja je 10 godina, odnosno u konkretnom slučaju navedena potraživanja zastarijevaju u decembru 2022. godine. Prema izvještaju Centralne banke BiH od 28.12.2016. godine računi tuženog su ugašeni i blokirani, te ukoliko ne bude moguća naplata u novčanim sredstvima, Preduzeće je u svom prijedlogu za izvršenje navelo da će naplatu potraživanja pokušati izvršiti popisom, zapljenom, procjenom i prodajom pokretnih stvari ili nepokretnosti koje su u svojini izvršenika.

Sredstva kulture u iznosu od 521.173 KM odnose se na filateliju.

Dugoročni finansijski plasmani u iznosu od 62.409 KM (nabavna vrijednost 72.859 KM, ispravka vrijednosti 10.450 KM) odnose se na dugoročne stambene kredite date u ranijem periodu. Na dan 31.12.2016. godine nije izvršena, u skladu sa MRS 1-Prezentacija finansijskih izvještaja, paragraf 66 tačka c), reklasifikacija potraživanja koja dospijevaju do godinu dana u iznosu od 14.159 KM.

Preporučujemo direktoru Preduzeća da obezbijedi da se dugoročna potraživanja koja dospijevaju u narednoj godini klasifikuju na dan bilansa stanja kao kratkoročna, u skladu sa MRS JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja, paragraf 66 tačka c).

6.2.1.2. Tekuća sredstva

U okviru **tekuće imovine** iskazane su zalihe i dati avansi u iznosu od 444.514 KM i kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i gotovina u iznosu od 10.671.140 KM.

Zalihe su iskazane u iznosu od 444.224 KM, a odnose se na: zalihe materijala u iznosu od 379.078 KM (bruto iznos 1.574.167 KM, ispravka vrijednosti 1.195.089 KM) i zalihe robe u iznosu od 65.146 (bruto iznos 231.961 KM, ispravka vrijednosti 166.815 KM).

Zalihe materijala čini: materijal u skladištu za izradu učinaka u iznosu od 81.924 KM (najvećim dijelom se odnosi na materijal za ptt manipulaciju, odnosno izradu obrazaca za vlastite potrebe i razna prepakivanja pošiljki za potrebe distribucije u skladu sa zaključenim ugovorima), rezervni dijelovi (181.781 KM), alat, inventar i HTZ oprema (22.170 KM), ostali materijal u skladištu (20.260 KM) i alat i inventar u upotrebi u iznosu od 72.943 KM (bruto iznos 1.268.032 KM, ispravka vrijednosti 1.195.089 KM).

Zalihe robe čini: roba u skladištu (depo) u neto iznosu od 28.507 KM (bruto iznos 133.882 KM, ukalkulisana razlika u cijeni 85.723 KM i ukalkulisani porez na dodatu vrijednost 19.652 KM), roba u maloprodajnim objektima u neto iznosu od 36.638 KM koja se odnosi na robu u poštama u iznosu od 33.963 KM (bruto iznos 86.523 KM, ukalkulisana razlika u cijeni 39.915 KM i ukalkulisani porez na dodatu vrijednost 12.645 KM) i roba u bifeu u neto iznosu od 2.675 KM (bruto iznos 11.555 KM, ukalkulisana razlika u cijeni 7.201 KM i ukalkulisani porez na dodatu vrijednost 1.679 KM).

Vrjednovanje navedenih zaliha vršeno je u skladu sa utvrđenim računovodstvenim politikama.

Dati avansi iskazani su u neto iznosu od 290 KM (bruto iznos 404.214 KM i ispravka vrijednosti 403.924 KM). Uglavnom se odnose na dva dobavljača koji po navedenom osnovu duguju 9.847 KM i 394.077 KM. Navedeni avansi su iz ranijeg perioda, u cijelosti su ispravljeni i podnesene su tužbe. Po tužbi za naplatu iznosa od 9.847 KM donesena je 23.12.2005. godine pravosnažna i izvršna presuda po kojoj je dobavljač bio obavezan izvršiti povrat primljenog avansa uz pripadajuću zateznu kamatu. Pravna služba je dala objašnjenje da je ostala još samo jedna mogućnost naplate, tj. da promijene sredstvo izvršenja te da zahtijevaju prodaju pokretnih stvari pred nadležnim sudom, a ukoliko nema pokretnih stvari neće se uspjeti sa naplatom, te preostaje samo da se potraživanje otpiše.

Po tužbi za naplatu iznosa od 394.077 KM donesena je prvostepena presuda 07.10.2016. godine i uložena žalba, odnosno proces je još u toku.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 8.433.539 KM (bruto iznos 11.240.965 KM, ispravka vrijednosti 2.807.426 KM), a odnose se na potraživanja od kupaca u zemlji 7.760.949 KM (bruto iznos 8.525.067 KM, ispravka vrijednosti 764.118 KM), potraživanja od kupaca iz inostranstva 14.386 KM, potraživanja iz specifičnih poslova 48 KM i druga kratkoročna potraživanja 658.156 KM (bruto iznos 2.701.464 KM, ispravka vrijednosti 2.043.308 KM).

Na dan 31.12.2016. godine u okviru potraživanja od kupaca iskazana su potraživanja od budžetskih korisnika (Budžeta Republike, budžeta jedinica lokalne samouprave i fondova) na ime izvršenih poštanskih usluga u iznosu od 3.789.245 KM i po osnovu zatezних kamata u iznosu od 968.796 KM, dok su istovremeno iskazane obaveze prema Poreskoj upravi Republike Srpske za poreze i doprinose na lična primanja, što je objašnjeno kod obaveza u tački 6.2.2.3. izvještaja.

Sporna potraživanja nisu posebno klasifikovana u glavnoj knjizi, jer nije definisano Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama, ali su iskazana odvojeno u analitičkoj evidenciji, te je na osnovu iste u skladu sa navedenim pravilnikom izvršena ispravka potraživanja na teret rashoda tekućeg perioda u iznosu od 190.014 KM.

Preporučujemo direktoru Preduzeća da obezbijedi da se računovodstvena politika za sumnjiva i sporna potraživanja utvrđena internim aktom uskladi sa članom 14. stav 7. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Druga kratkoročna potraživanja najvećim dijelom se odnose na potraživanja: od zaposlenih 41.590 KM (po osnovu: troškova mobilnih telefona koji se refundiraju, zakupa i štete prouzročene preduzeću), od fondova socijalne sigurnosti za naknade koje se refundiraju (525.816 KM), od bivših radnika Preduzeća (894.621 KM), po osnovu depozita kod Bobar banke (909.147 KM), po rješenju Poreske Uprave Republike Srpske za komunalnu taksu na firmu (180.800 KM), za izgubljenu dobit (120.845 KM) i od fizičkih lica za krađu (25.462 KM).

Potraživanja za naknade koje se refundiraju uglavnom se odnose na potraživanja od Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske (463.681 KM). Zbog kašnjenja kod izmirenja obaveza po osnovu doprinosa na lična primanja, nisu bili pravovremeno stvoreni uslovi za refundaciju sredstava od navedenog fonda. Po izmirenju obaveza, podneseni su zahtjevi za refundaciju na osnovu kojih su donesena rješenja od strane Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske i ukupna potraživanja naplaćena u 2017. godini.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani su u iznosu od 544.913 KM, a čine ih novčana sredstva: na računima kod poslovnih banaka u domaćoj valuti (218.833 KM), deviznim

računima (80.020 KM), izdvojena novčana sredstva-gotovinski depozit pošta (86.060 KM) i ostala novčana sredstva za isplate uputnica (160.000 KM).

Novčana sredstva na računima banaka na dan 31.12.2016. godine usaglašena su sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom.

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 1.690.210 KM, od kojih se značajniji iznosi odnose na unapred plaćene premije osiguranja (104.256 KM) i obračunate prihode po osnovu međunarodnog i međuoperaterskog obračuna pismonosnih i paketskih pošiljki za 2016. godinu (1.426.301 KM).

6.2.2. Pasiva

6.2.2.1. Kapital

Kapital Društva na dan 31.12.2016. godine iskazan je u iznosu od 65.401.157 KM., koji čine: akcijski kapital (38.754.233 KM), revalorizacione rezerve (28.421.255 KM) i zadržana zarada (513.764 KM) korigovani za gubitak tekuće godine iskazan u bilansu uspjeha (488.227) i gubitak ranijih godina (1.799.867 KM.)

Akcijski kapital je usaglašen sa evidencijom Centralnog registra hartija od vrijednosti Republike Srpske na dan 31.12.2016. godine, a učešće u strukturi je sljedeće: Akcijski fond Republike Srpske 65% (25.190.566 KM), vaučer ponuda 20% (7.750.532 KM), Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske 10% (3.875.423 KM) i Fond za restituciju 5% (1.937.712 KM).

Iskazana zadržana zarada kao neraspoređeni dobitak ranijih godina, odnosi se na ukidanje revalorizacionih rezervi za iznos obračunate uvećane amortizacije po osnovu izvršene procjene stalne imovine, u skladu sa MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 41.

6.2.2.2. Rezervisanja i razgraničeni prihodi

Rezervisanja i razgraničeni prihodi na dan 31.12.2016. godine iskazani su u iznosu od 1.013.384 KM, a odnose se na rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih u iznosu od 695.440 KM (rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju), rezervisanja za sudske sporove (112.912 KM) i po osnovu primljenih donacija u opremi u ranijem periodu 205.032 KM.

6.2.2.3. Obaveze

Obaveze na dan 31.12.2016. godine iskazane su u iznosu od 17.274.502 KM, a odnose se na dugoročne obaveze (592.741 KM) i kratkoročne obaveze (16.681.761 KM).

Dugoročne obaveze odnose se na obaveze po dugoročnom kreditu iz 2015. godine čije je stanje na dan 31.12.2016. godine usaglašeno sa stanjem banke putem izvoda otvorenih stavki.

Kratkoročne obaveze odnose se na kratkoročne finansijske obaveze (2.030.198 KM), obaveze iz poslovanja (4.641.991 KM) obaveze za bruto zarade i naknade zarada (7.000.388 KM), druge obaveze (107.949 KM), porez na dodatu vrijednost (76.969 KM), obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine (66.987 KM) i pasivna vremenska razgraničenja i kratkoročna rezervisanja (2.757.279 KM).

Kratkoročne finansijske obaveze odnose se na: dio dugoročnog kredita koji dospijeva za plaćanje do jedne godine (1.720.923 KM), kratkoročni overdraft kredit za održavanje tekuće likvidnosti (305.112 KM) i ostale kratkoročne finansijske obaveze (4.163 KM).

Obaveze iz poslovanja čine: prmljeni avansi od kupaca u iznosu od 120.908 KM, obaveze prema dobavljačima 4.513.826 KM i ostale obaveze iz poslovanja 7.257 KM.

Obaveze za zarade i naknade zarada odnose se na neizmirene obaveze za decembar mjesec kao i dio obaveza za period septembar-novembar 2016. godine, koje su izmirene u 2017. godini.

Druge obaveze odnose se na obaveze prema Nadzornom odboru i Odboru za reviziju (3.600 KM), neto obaveze po ugovoru o djelu (3.750 KM) i sredstva za međunarodni uputnički saobraćaj – Crna Gora (100.599 KM).

Obaveze za porez na dodatu vrijednost iskazane su po osnovu obračunatog poreza na dodatu vrijednost na fakturisane usluge koje nisu oslobođene poreza na dodatu vrijednost.

Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine čine obaveze za naknade za korišćenje šuma, voda i obaveze za poreze i doprinose na ostala lična primanja.

U toku 2016. godine Poreska uprava Republike Srpske donijela je više rješenja o prinudnoj naplati poreskog duga (3.779.464 KM), zateznih kamata (267.551 KM) i troškova prinudne naplate (197.739 KM) i izvršila prinudnu naplatu, dok su istovremeno postojala nenaplaćena potraživanja od Poreske uprave i drugih budžetskih korisnika na koja je Preduzeće takođe obračunalo zatezne kamate (968.796 KM). Na dan 31.12.2016. godine iskazane su obaveze prema Poreskoj upravi Republike Srpske za poreze i doprinose na lična primanja u iznosu od 4.587.844 KM i potraživanja od Poreske uprave Republike Srpske i drugih budžetskih korisnika (uključujući korisnike budžeta jedinica lokalne samouprave i fondove) u iznosu od 4.758.042 KM, za koje nisu izvršene prijave obaveza od strane budžetskih korisnika u sistem multilateralne kompenzacije, zbog čega je Preduzeće ostalo bez mogućnosti naplate navedenih potraživanja.

Preporučujemo rukovodstvu preduzeća da u saradnji sa Poreskom upravom, u cilju eliminisanja negativnih efekata (obračuna zateznih kamata, blokada računa i obračuna dodatnih troškova prinudne naplate), iznađe mogućnost izmirenja međusobnih obaveza i potraživanja.

Pasivna vremenska razgraničenja i kratkoročna rezervisanja čine: unaprijed obračunati rashodi perioda u iznosu od 795.586 KM (odnose se na obračun u skladu sa utvrđenom metodologijom međuoperaterske razmjene pismonosnih pošiljki), razgraničeni prihodi po osnovu pravosnažnih sudskih presuda do okončanja postupka kod Ustavnog suda (90.216 KM) i kratkoročna rezervisanja u iznosu od 1.871.477 KM koja se odnose na regres za godišnji odmor, što je navedeno u tački 6.1.2. izvještaja.

6.2.3. Vanbilansna evidencija

Na dan 31.12.2016. godine, stanje vanbilansne aktive i pasive iskazano je u iznosu od 24.806.645 KM, a odnosi se na: tuđu robu (6.539.577 KM), primljene avale i garancije (1.596.662 KM), date avale i garancije (11.339.720 KM) i ostalu vanbilansnu aktivu (5.303.707 KM).

Tuđa roba se uglavnom odnosi na: taksene i druge marke, instant lutriju, telekard kartice, novine, časopise, knjige udžbenike i drugu robu. Najznačajniji dio od ukupnih zaliha se odnosi na administrativne takse (5.900.675 KM).

Dati avali i garancije odnose se na date mjenice za obezbijeđenja plaćanja po zaključenim ugovorima za dugoročni kredit i kratkoročne kredite (overdraft) uzete kod poslovnih banaka.

Primljeni avali i garancije u iznosu od 1.565.517 KM odnose se na primljene mjenice na ime obezbijeđenja izvršenja poslova od strane dobavljača.

Ostalu vanbilansnu aktivnu čine: novčana sredstva na transakcionim računima (1.283.354 KM), poštanske marke u (1.868.318 KM), filatelija (2.140.492 KM) i potraživanje za bolovanje za koje Preduzeće nije podnijelo zahtjev Fondu zdravstvenog osiguranja Republike Srpske za refundaciju bolovanja (38.543 KM).

Novčana sredstva na računima čine: primljena i naplaćena tuđa sredstva za koje postoji obaveza isplate, prenosa na račune krajnjih korisnika ili povrata neisplaćenih sredstava (uputnice za isplatu invalidnina, penzija, socijalnih davanja i dr.)

6.3. Bilans novčanih tokova

U Bilansu tokova gotovine za period od 01.01. do 31.12.2016. godine iskazani su ukupni prilivi gotovine u iznosu od 64.219.116 KM, odlivi gotovine u iznosu 63.943.435 KM i neto priliv gotovine u iznosu od 275.681 KM, što odgovara promjeni iznosa stanja gotovine na kraju obračunskog perioda (544.913 KM) u odnosu na stanje gotovine na početku obračunskog perioda (269.203 KM) korigovano za iznose kursnih razlika po osnovu preračuna gotovine (pozitivne 180 KM i negativne 151 KM).

Kod tokova gotovine iz poslovnih aktivnosti iskazan je neto priliv gotovine u iznosu od 3.389.477 KM (prilivi 61.524.155 KM, odlivi 58.134.678 KM), iz aktivnosti investiranja neto odliv gotovine u iznosu od 1.667.141 KM (prilivi 94.519 KM, odlivi 1.761.660 KM) i iz aktivnosti finansiranja neto odliv gotovine u iznosu od 1.446.655 KM (prilivi 2.600.442 KM, odlivi 4.047.097 KM).

Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja iskazani su po osnovu povlačenja sredstava overdraft kredita, a odlivi po osnovu povrata istog i otplate dugoročnog kredita. Po nalazu revizije odlivi po osnovu otplate dugoročnog kredita iskazani su manje za 78.222 KM, a odlivi po osnovu isplata dobavljačima više za isti iznos.

6.4. Vremenska neograničenost poslovanja

Prema MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja, paragraf 25, finansijski izvještaji se sastavljaju na osnovu načela stalnosti poslovanja, a u skladu sa paragrafom 26, u procjenjivanju da li je pretpostavka stalnosti poslovanja prikladna, rukovodstvo uzima u obzir sve dostupne informacije o budućnosti za najmanje dvanaest mjeseci od kraja izvještajnog perioda.

Preduzeće ima zakonsku obavezu praćenja pokrivenosti troškova prihodima kod pružanja određenih usluga i utvrđivanja nedostajućih neophodnih sredstava za obavljanje poslova koja se obezbjeđuju iz budžeta Republike Srpske.

Zakonom o poštanskim uslugama Republike Srpske definisano je da Preduzeće vrši sljedeće poštanske usluge: univerzalne, finansijske, elektronske, dopunske i ostale poštanske usluge. Univerzalne poštanske usluge odnose se na rezervisane, koje može pružiti samo Preduzeće i nerezervisane poštanske usluge, koje osim Preduzeća mogu obavljati i drugi poštanski operateri. Članom 27. stav 4. navedenog zakona definisano je da ukoliko se sredstva za rad Preduzeća ne obezbijede na način propisan u stavu 2. i 3. ovog člana da se dio neophodnih sredstava obezbjeđuje iz budžeta Republike Srpske u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta. Preduzeće je u skladu sa članom 28. istog zakona utvrdilo Pravila o metodologiji za alokaciju prihoda i troškova nastalih u procesu vršenja poštanskih usluga na rezervisane i nerezervisane i utvrđivanju iznosa subvencije iz budžeta Republike Srpske. U skladu sa navedenom metodologijom utvrđeno je da je u 2015. godini finansijski rezultat bio pozitivan i da nisu postojali uslovi za ostvarivanje prava na subvenciju, a u 2016. godini prihod od rezervisanih usluga i dobit ostvarena vršenjem nerezervisanih i drugih poštanskih usluga nisu bili dovoljni za pokriće troškova nastalih po osnovu obavljanja rezervisanih poštanskih usluga u iznosu od 488.227 KM,

te je upućen zahtjev nadležnim ministarstvima Vlade Republike Srpske za odobravanje subvencije. U navedeni zahtjev uključeni su i iznosi utvrđenih potrebnih subvencija za 2012. godinu (2.043.416 KM) i 2013. godinu (6.716.123 KM) koje nisu odobrene po ranijim zahtjevima.

U napomenama uz finansijske izvještaje za 2016. godinu objavljeno je da su na tržištu prisutna ograničenja vezana za ostvarivanje prihoda u skladu sa članom 9. Zakona o poštanskim uslugama Republike Srpske (definiše rezervisane usluge) iz razloga što se pismonosne pošiljke za koje je propisano da ih može prenositi samo Preduzeće ne dostavljaju istom na prenos, već ih dostavljaju pravna lica samostalno, protiv kojih je Preduzeće pokrenulo sudske postupke za naknadu štete po osnovu izgubljene dobiti. U slučaju nepokrivenosti troškova prihodima, sredstva se u skladu sa članom 27. stav 4. navedenog zakona, obezbjeđuju iz budžeta Republike Srpske u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta.

6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Prema podacima objavljenim u Napomenama uz finansijske izvještaje za 2016. godinu, u Preduzeću se vodi značajan broj sudskih sporova koji se prate u Oblasti za pravne, opšte i poslove ljudskih resursa i vrši procjena ishoda istih za potrebe finansijskog izvještavanja.

Zaključno sa 31.12.2016. godine, na nivou Preduzeća evidentirano je ukupno 228 sporova od kojih je 182 po tužbama Preduzeća ukupne vrijednosti potraživanja u iznosu od 6.533.296 KM i 46 sporova po predmetima u kojima je Preduzeće tužena strana, po kojima su ukupna dugovanja iznosila 3.323.125 KM.

Na osnovu izvršene procjene ishoda sudskih sporova i Odluke Uprave Preduzeća od 01.02.2017. godine, za sudske sporove za koje je procijenjeno da mogu dovesti do odliva sredstava u 2017. godini, izvršeno je rezervisanje na teret rashoda 2016. godine u iznosu od 112.912 KM.

6.6. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz finansijske izvještaje Preduzeća za 2016. godinu sačinjene su Zabilješke-note u zadovoljavajućoj formi, koje upućuju na povezane informacije prikazane u Bilansu stanja, Bilansu uspjeha i Bilansu novčanih tokova, a dodatne informacije o stavkama prikazanim u Izvještaju o promjenama na kapitalu objavljene su zajedno sa informacijama koje se odnose na stavke bilansa stanja, odnosno nisu prikazane na sistematičan način.

Preporučujemo direktoru Preduzeća da obezbijedi da se objavljivanja u Napomenama uz finansijske izvještaje vrše na sistematičan način u skladu sa MRS JS 1-Prezentacija finansijskih izvještaja, paragraf 113.

Revizijski tim

Nada Trninić, s.r.

Bosiljka Petrašević, s.r.

Branislavka Jovandić, s.r.